

9. Ignatian Pedagogy. An Abridged Version of the document on teaching and learning in a Jesuit school [Text]. – London : Jesuit Institute London, 2014. – 9 pages.

10. O'Malley J. W. Jesuit Schools of Humanities Yesterday and Today [Text] / John W. O'Malley // STUDIES IN THE SPIRITUALITY OF JESUITS. – 2015. – Vol. 47. – No. 1. – P. 1–34.

11. The Characteristics of Jesuit Education. An Abridged Version [Text]. – London : Jesuit Institute London, 2014. – 17 pages.

Глушан О.В.

студентка;

Біліченко П.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ В «БУДИНКУ ДИТИНИ» МАРІЇ МОНТЕССОРІ (ПОЧАТОК ХХ СТОЛІТТЯ)

Початок ХХІ століття є часом становлення нової парадигми освіти, і досвід педагогів – представників гуманістичного напрямку минулих століття може дати поштовх створенню нових виховних та освітянських концепцій у сучасній вітчизняній педагогічній науці.

Кінець ХІХ – початок ХХ ст. – це час, коли також відбулося становлення нової – гуманістичної парадигми освіти. Центром педагогічного процесу прибічники цього напрямку вважали унікальну цілісну особистість людини. Завданням цієї парадигми були, з одного боку, виявлення та розвиток специфічних особливостей дитячої особистості, а з іншого – створення та реалізація умов, які б забезпечували вільний розвиток дитини та її підготовку до вільного творчого й щасливого життя в майбутньому. На противагу традиційній авторитарній педагогіці, прибічники гуманістичної педагогіки передбачали використання дослідницького методу, створення в освітньому закладі такої морально-інтелектуальної атмосфери, яка б стимулювала духовний розвиток дитини.

Своєрідною різновидністю ідей гуманістичного, вільного виховання стала педагогічна система відомого італійського педагога Марії Монтессорі (Maria Montessori (1870–1952 pp.)).

Перша школа Монтессорі була відкрита 6 січня 1907 року в Римі, і отримала назву «Будинок дитини» («Casa dei bambini»). Засновниця працювала також в якості педагога і лікаря. Вихованцями школи були 50 педагогічно занедбаних дітей від 3 до 6 років з найбідніших верств населення найближчих околиць. Марія Монтессорі взяла на себе весь клопіт щодо забезпечення нормального функціонування закладу: замовляла сенсомоторні матеріали, добирала меблі, облаштовувала будинок таким чином, щоб у ньому було цікаво дітям різного віку.

Вивчаючи матеріали в яких висвітлювалась робота цього виховного закладу ми планували оцінити загальні організаційні засади роботи цього закладу. Так, нами з'ясовано, що педагог склала дуже відповідальні правила

для батьків своїх вихованців. Батьки, відправляючи дітей до школи, повинні були дотримуватися наступних умов: не спізнюватись до школи, слідкувати за санітарним станом дітей, виявляти повагу до працівників закладу, допомагати вчителю у справах класу. Питання гігієни у «Будинку дитини» було одним з найважливіших. Діти, які не дотримувались цих правил до занять не допускались. У разі такого несистематичного відвідування їх відраховували. Один раз на тиждень батьки повинні були обов'язково зустрітись з учителькою, і поспілкуватись з нею про домашнє життя дитини.

У штаті закладу знаходилися: вчитель, лікар і наглядч. Заняття планував вчитель.

У ході нашого дослідження ми детально проаналізували графік роботи дитячого будинку. Робочий день у школі розпочинався о 9 годині ранку, а закінчувався о 16 годині вечора.

З 9 до 10 години лікар перевіряв санітарний стан дітей: оглядав волосся, руки, нігті, шию, вуха, обличчя, зуби. Протягом дня вчитель формував навички дітей щодо їхньої особистої гігієни: мити руки, ноги, чистити нігті, прополіскувати рот. Велика увага приділялася чистоті і порядку в кімнаті: діти привчалися тримати в порядку свої речі [1, с.104-105].

З 10 до 11 години проводилися розумові вправи – це були короткі предметні уроки з короткотривалим відпочинком. Потім півгодини діти займалися гімнастикою: пластичні рухи, ходіння в певному порядку, граційні рухи тощо.

Об 11:30 діти ішли до їдальні снідати. Працівники закладу прагнули максимально ефективно забезпечити розвиток дитини, турбуючись про належне харчування. Ми з'ясували, що підхід Монтесорі до цього питання був поставлений на передових наукових засадах. Вона визначила за доцільним забезпечити багате на жири і цукор харчування. Приготування їжі базувалось на максимальному подрібненні продуктів. Підставами для цього, на думку засновниці, була неможливість дітей молодшого віку добре пережовувати їжу. Білкове харчування дитини від 2 до 3 років складалося здебільшого з молока і яєць. Після трьох років до раціону дітей додавалося м'ясо. Вже змалечку дітей привчали до правил етикету, поведження за столом, сервірування столу [1, с. 108-109].

Після сніданку одна година відводилася на ігри.

З 13 до 14 години керівники проводили ігри для маленьких дітей на свіжому повітрі. А тим часом старші повинні були підготувати кімнати до загального огляду щодо чистоти і порядку: замести приміщення, протерти пил, привести до ладу речі.

Після ігор учителька запрошувала дітей до розмови з нею. Вона запитувала, що вони робили напередодні. Питання формулювалися таким чином, щоб навіть у найменших дітей не виникало труднощів дати на них відповідь.

Час з 14 до 15 години був приділений естетичному розвитку дітей. Вони займалися ліпленням, малюванням і іншими видами мистецтва. Вчитель слідкував за поставою, звертав увагу на те, щоб діти дотримувалися тиші.

Під кінець робочого дня займалися гімнастикою і співами, за можливості на свіжому повітрі. О 16 годині батьки забирали своїх дітей додому [1, с. 107–108].

Діти, які пройшли такий курс навчання, мали чітке уявлення про світ природи і культури, вони були підготовлені до продовження самоосвіти, прийняття відповідальних рішень і надання допомоги іншим.

Майже сто років у світовій системі освіти існують школи Марії Монтесорі. Жодна з них не схожа одна на одну, жодна не намагається бути кращою за іншу, проте кожна має своє власне, притаманне саме їй, обличчя. Учитель завжди впевнений у кожній дитині, а дитина – в учителі [2, с. 10].

У подальшому ми продовжимо детальне вивчення змісту, форм та методів роботи «Будинку дитини» та можливість використання цього досвіду в сучасній освітньо-виховній практиці.

Список використаних джерел:

1. Борисова З.Н., Кузьменко В.У. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки. – Київ, 2004. – 511 с.
2. Михальчук Т. Філософські аспекти педагогічної системи Марії Монтесорі // Вихователь методист дошкільного закладу. – 2011. – № 8. – С. 10-14.

Діденко І.О.

асистент,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТЯНСЬКИХ ЗАДАЧ І ПЕРСПЕКТИВ В РОБОТІ ПЕДАГОГІЧНИХ З'ЇЗДІВ ПЕРШОЇ ДЕКАДИ ХХ СТОЛІТТЯ

Перша декада ХХ століття характеризувалась поступовою активізацією суспільно-політичного життя, ростом самосвідомості народу та поступовим приєднанням широких мас до революційних трансформацій, які охопили всі сфери життя. Освітня не залишилась осторонь. Поступово почали змінюватись пріоритети освіти, структура школи, навчальні програми, інтерпретація ролі вчителя, його місце в освітньо-виховному процесі. Таке прогресивне явище того часу, як педагогічні з'їзди, миттєво відреагувало на вимоги, які ставило перед педагогами суспільство.

На першому Всеросійському з'їзді ХХ століття, який проходив у Москві в грудні 1902 – січні 1903 років та зібрав представників учительських громад взаємодопомоги [1, с. 5] вперше в історії було розглянуто правовий статус учителя, фактори, що його обумовлюють та необхідні покращення в цій сфері. Дослідник Василевич В. виокремив наступне коло питань, яке стало предметом обговорення на з'їзді: загальні питання покращення матеріального стану викладачів, грошова допомога та пенсійні виплати, охорона здоров'я вчителів та виплати у випадку інвалідності, порядок звільнення освітян, тілесні покарання [1, с. 26]. В цілому, на з'їзді наголошувалось на неприпустимості існуючого правового стану вчителя.

У 1905 році пройшло два з'їзди Всеросійської Спілки вчителів і діячів народної освіти. Увага учасників цих з'їздів була переважно зосереджена на демократизації освіти. Наголошувалось на необхідності забезпечити загальнодоступну, безкоштовну та обов'язкову початкову освіту [2]. Особливо